

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

mgr Aleksandry Leśniewskiej pt. „Identyfikacja kompetencji trenera personalnego w usługach fitness” napisanej pod kierunkiem dr hab. Tadeusza Stefaniaka, prof. AWF, w Katedrze Dydaktyki Sportu Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, promotor pomocniczy: dr Aneta Stosik, Katedra Komunikacji i Zarządzania w Sporcie Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu

Układ treści

- 1. Podstawa i cel recenzji**
- 2. Przedmiot recenzji**
- 3. Ocena ogólna**
- 4. Ocena szczegółowa**
- 5. Konkluzja**

dr hab. Joanna Cewińska

Katedra Zarządzania Zasobami Ludzkimi, Wydział Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego

tel. +48 602 777 082

e-mai:

jcewinska@uni.lodz.pl

ul. Matejki 22/26

90-237 Łódź

<http://zarzadzanie.uni.lodz.pl>

<http://kzzl.wz.uni.lodz.pl>

1. Podstawa i cel recenzji

Podstawą niniejszej opinii jest pismo (znak sprawy DW.4000.33.2016) prof. dr hab. Krystyny Zatoń, dziekana Wydziału Wychowania Fizycznego Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, z dnia 12.05.2016 roku, z prośbą o dokonanie oceny rozprawy doktorskiej mgr Aleksandry Leśniewskiej pt. „Identyfikacja kompetencji trenera personalnego w usługach fitness”.

Celem recenzji jest stwierdzenie, czy rozprawa doktorska spełnia warunki określone w Ustawie z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65 z 2003 r., poz. 595; z 2005 r. Nr 164, poz. 1365; z 2010 r. Nr 96, poz. 620; Nr 182, poz. 1228; z 2011 r. Nr 84, poz. 455; z 2014 r. poz. 1198), w szczególności, czy stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego lub artystycznego oraz wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej lub artystycznej, a także umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej (Ustawa z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (art. 13 pkt.1 Dz. U. Nr 65 z 2003 r., poz. 595).

2. Przedmiot recenzji

Przedmiotem recenzji jest rozprawa doktorska mgr Aleksandry Leśniewskiej pt. „Identyfikacja kompetencji trenera personalnego w usługach fitness”, napisana pod kierunkiem dr hab. Tadeusza Stefaniaka, prof. AWF we Wrocławiu (promotor pomocniczy dr Aneta Stosik, AWF we Wrocławiu).

Praca liczy 177 stron i obejmuje: stronę tytułową (bez numeru), spis treści (s. 1), wstęp (s. 2-3), część zasadniczą (s. 4-147), podsumowanie (s. 148-149), streszczenie rozprawy w języku polskim (s. 150-151), streszczenie rozprawy w języku angielskim (s. 152-153), bibliografię (s. 154-163), spis rysunków (s. 164-165), spis tabel (s. 166) i załączniki (s. 167-176).

Treści zasadnicze rozprawy podzielono na sześć rozdziałów, z których: I rozdział obejmuje 26 stron (s. 4-29), II rozdział zawiera 17 stron (s. 30-46), rozdział III liczy 24 strony (s. 47-70), część IV obejmuje 9 stron (s. 71-79),

rozdział V – zawiera 60 stron (s. 80-139), a część VI liczy 8 stron (s. 140-147).

Wykaz bibliografii zawiera 218 pozycji (118 to pozycje książkowe i czasopiśmiennicze i 100 – źródła internetowe). Około ¼ zbioru stanowią pozycje obcojęzyczne. W spisie rysunków ujęto 41 pozycji a w spisie tabel – 17. W załączniku umieszczono trzy formularze: załącznik 1. Scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębionego (s. 167-168), załącznik 2. Ankieta potrzeb i oczekiwań klientów treningu personalnego (s. 169-174), załącznik 3. Arkusz obserwacji (s. 176).

3. Ocena ogólna

Recenzowana rozprawa liczy 177 stron. Nie jest szczególnie rozbudowana pod względem „ilości” treści, ale „jakościowy” aspekt zawartych w niej rozważań w pełni zadawała. Na podstawie ilości i jakości tekstu można wnioskować, że Doktorantka potrafi koncentrować się na istotnych (z punktu widzenia podjętego tematu) zagadnieniach i syntetycznym (ale wystarczającym) sposobie ich prezentacji.

Praca ma charakter teoretyczno-empiryczny i tej konwencji podporządkowano jej układ (wprowadzenie i uzasadnienie teoretyczne podjętego problemu, charakterystyka aspektów metodycznych badań, prezentacja wyników badań, dyskusja wyników i wnioski). Logika wywodów wydaje się uzasadniona, kolejność treści na ogół nie budzi zastrzeżeń. Poszczególnym fragmentom opracowania nadano (w większości przypadków) tytuły adekwatne do zawartych w nich rozważań.

Treści zasadnicze rozprawy podzielono na sześć rozdziałów. Niestety poszczególne części nie są proporcjonalne pod względem objętości. Rozdział V jest zbyt obszerny w stosunku do pozostałych fragmentów rozprawy (liczy aż 60 stron). Wątpliwe wydaje się wyszczególnienie części IV i VI (każda z nich zawiera po kilka stron). Konstruując wstęp i podsumowanie, zachowano proporcje (każdy z tych fragmentów rozprawy liczy po półtorej strony). Nie bardzo rozumiem, czemu w rozdziale I oraz V, nie ma treści wprowadzających, natomiast w częściach II (s. 30), III - (s. 47), IV - (s. 71) i VI (s. 140) takowe

fragmenty są? Moim zdaniem konwencja struktury pracy powinna być konsekwentnie realizowana. Nie wiem, dlaczego punkty w rozdziale VI są oznaczone cyframi rzymskimi, skoro we wcześniejszych rozdziałach przyjęto format arabski?

Wykaz bibliografii zawiera satysfakcjonującą liczbę pozycji (218, w tym około ¼ stanowią pozycje obcojęzyczne). Dobór literatury jest trafny. Materiały źródłowe są aktualne. Wykorzystano je również odpowiednio. Doktorantka wykazała się w tym względzie dociekliwością i starannością właściwą badaczowi. Strona edytorska nie budzi większych zastrzeżeń.

Recenzowana rozprawa „podejmuje kwestie wymagań kompetencyjnych dla nowo powstałej profesji w obszarze usług fitness – trenera personalnego (wstęp, s. 2). Ujęta w powyższym sformułowaniu problematyka, faktycznie znajduje odzwierciedlenie w treści rozprawy. Warto podkreślić, że owa problematyka ma charakter interdyscyplinarny, jest istotna z punktu widzenia teorii i praktyki nauk o sporcie a także nauk ekonomicznych, w tym o zarządzaniu (w szczególności o zarządzaniu zasobami ludzkimi).

Należy zgodzić się z opinią Autorki, że poziom eksploracji omawianych zagadnień w literaturze (polsko i obcojęzycznej) jest niesatysfakcjonujący (w szczególności nie ma kompleksowego opracowania polskojęzycznego poświęconego problematyce ujętej w tytule rozprawy). Doktorantka jest tego świadoma, pisząc: „analiza literatury przedmiotu wykazała, że dorobek naukowy w tym zakresie jest wyjątkowo ubogi, tym bardziej aktualne, zasadne i użyteczne wydaje się podejmowanie tej tematyki” (wstęp, s. 2). Wysoka świadomość wagi poruszanej problematyki widoczna jest w przekonaniu o praktycznym wykorzystaniu efektów badań dla potrzeb kształcenia trenerów personalnych i ich zatrudniania.

Praca nie tylko ma walor poznawczy, ale spełnia także wymóg oryginalności i pragmatyczności. Niewątpliwym jej atutem jest sposób rozwiązania problemu badawczego. Autorka opisała złożony i wieloetapowy proces zbierania i analizy danych o charakterze jakościowym. Wykazała się umiejętnością prowadzenia badań przy wykorzystaniu różnych sposobów zbierania informacji. Zastosowane przez nią metody badawcze są wystarczająco uzasadnione. Poza tym wpisują się w metodykę identyfikacji kompetencji zawodowych.

Na pochwałę zasługuje udana próba autorskiego opracowania: definicji terminu trener personalny, ról trenera personalnego, poziomu definiowania usługi na przykładzie treningu personalnego, syntetycznego modelu kompetencji zawodowych trenera personalnego, piramidy kompetencyjnej w usłudze treningu personalnego (rozdział VI).

Ogólna ocena rozprawy (tzn. poprawności treści, formuły problemu badawczego i sposobu jego rozwiązania, podstawy źródłowej rozważań oraz aspektów formalnych) **jest pozytywna.**

4. Ocena szczegółowa

Podkreślając pozytywną ogólną ocenę dysertacji, w poniższej części recenzji koncentruję się głównie na słabszych jej stronach. Moim zdaniem nie ma sensu dokładnie opisywanie poszczególnych fragmentów rozprawy, dlatego bardzo ogólnie odnoszę się do istotnych części i wskazuję to, co budzi moją wątpliwość. Zakładam, że doświadczenia przedstawicieli różnych specjalności są odmienne, jednak mimo to wytyczne w zakresie profesjonalnego warsztatu badawczego nie powinny znacznie się różnić. Tytuł, problematyka pracy, jej cel i sposób jego realizacji muszą jednoznacznie wskazywać na świadomość poruszanych zagadnień i umiejętności ich badania. W przypadku pracy mgr A. Leśniewskiej mam przekonanie, że wie Ona o czym i jak pisze. Mimo to, zwracam uwagę na kwestie, które w moim odczuciu wymagają doprecyzowania.

Nie lekceważcie drobnostek, ponieważ od drobnostek zależy doskonałość,
a doskonałość nie jest drobnostką.

Michał Anioł Buonarotti

Tytuł rozprawy jednoznacznie określa ramy przedmiotowe rozważań, jednak moim zdaniem bardziej adekwatne byłoby sformułowanie „Kompetencje trenera personalnego w usługach fitness”, tym bardziej, że „identyfikacji kompetencji trenera personalnego w usługach fitness” poświęcona jest część empiryczna rozprawy i taki też powinien być cel badań.

Wstęp jest bardzo syntetyczny. Zawiera problematykę pracy i jej uzasadnienie oraz charakterystykę struktury pracy, wyjaśniającą tok wywodów. Nie uwzględniono w nim celu rozprawy. Sformułowanie „praca podejmuje kwestie wymagań kompetencyjnych dla nowo powstałej profesji w obszarze usług fitness – trenera personalnego” (wstęp, s. 2) - moim zdaniem - wskazuje na problematykę opracowania. We wstępie nie ma również celu badań i charakterystyki metod ich realizacji. Zabrakło także krótkiego opisu wykorzystanej literatury.

Rozdział I. nie budzi większych zastrzeżeń. Omówiono w nim istotę działalności usługowej, dokonano charakterystyki sektora usługowego w Polsce, przedstawiono specyfikę usług fitness. Dyskusyjne wydaje się umieszczenie zagadnień definicyjnych w punkcie 1.3.2. Moim zdaniem wyjaśnienie pojęcia fitness powinno poprzedzać treści dotyczące uwarunkowań rozwoju usług fitness (najpierw należy wyjaśnić stosowane pojęcia, a to powinno być w punkcie 1.3.1).

W rozdziale II. Autorka dokonuje przeglądu definicji terminu „trener” oraz podejmuje próbę wykazania roli trenera. Przedstawia także specyfikę pracy trenera oraz prawne jej determinanty. Zwraca uwagę na wymogi dotyczące kształcenia kandydatów do pracy w zawodzie trenera personalnego. O ile treści rozdziału wydają się zasadne, to tytuł nie w pełni odzwierciedla ich charakter. Autorka bowiem odnosi się do kwestii podaźowych, pomijając aspekty popytowe (o których wspomina w rozdziale I). W związku z powyższym rozdział II nazwałabym „Specyfika pracy trenera personalnego”. W tym miejscu nasuwa się pytanie, o to, co należy brać pod uwagę, opisując uwarunkowania rynku pracy? (zdaję sprawę z pewnej trudności pytania ze względu na specjalność Autorki, jednak, skoro używa Ona pewnych sformułowań, ważne jest, by znała ich znaczenie).

Rozdział III. zawiera wykaz definicji kompetencji zawodowych oraz wyniki przeglądu literatury przedmiotu na temat kompetencji trenera personalnego. Nie mam uwag do treści tej części. Autorka wykazała się wiedzą dotyczącą „szerokiego” rozumienia terminu „kompetencje” i zaprezentowała przykłady formułowania kompetencji trenera personalnego w literaturze przedmiotu. Skoro Doktorantka podejmuje kwestie kompetencji (ich opisu w kontekście

wskazania standardów kształcenia), istotne wydaje się pytanie o sposób oceny tych kompetencji (techniki), o czym w pracy nie wspomniano.

W rozdziale IV. zamieszczono założenia badawcze, w szczególności: cele i pytania badawcze, opis metod i przebiegu badań. Niejasne jest dla mnie, czemu Autorka w odniesieniu do części empirycznej używa określenia „cel pracy”, a nie „cel badań” (s. 73). Cel pracy należy ująć we wstępie i odnieść go do całego opracowania. Cel badań powinien odzwierciedlać sens działań (czynności) podjętych dla egzemplifikacji założeń ujętych w celu rozprawy.

Zakładając błąd edytorski i przyjmując, że celem badań jest „identyfikacja kompetencji trenerów personalnych w usługach fitness” (s. 73), zasadne wydaje się sformułowanie pytań badawczych (s. 73). Natomiast nie bardzo rozumiem, dlaczego w opisie organizacji badań (s. 77) pojawia się w etapie II (Realizacja badań wstępnych) sformułowanie „przetestowanie narzędzia badawczego (wywiadu) na próbie badawczej” (s. 77) oraz „przeprowadzenie badań pilotażowych” (s. 77). Istotą badań pilotażowych jest weryfikacja narzędzi badawczych. Zatem dlaczego Autorka rozgranicza te etapy i czemu testuje tylko jedno z narzędzi badawczych? Jak należy rozumieć stwierdzenie: „Wszystkie skonstruowane narzędzia (do badania pilotażowego i głównego) przeszły procedurę sprawdzającą na małej próbie pod kątem poprawności struktury narzędzi (rozumienie sensu pytań, przejrzystość językowa, wyczerpanie treści)” (s. 78) - zwracam uwagę, że sprawdzeniu narzędzi badawczych służą wyłącznie badania wstępne; poza tym poprawność struktury narzędzi nie jest tożsama z weryfikacją sensu pytań, przejrzystości językowej i wyczerpania treści.

Rozdział V. poświęcono prezentacji wyników badań i wnioskom. Nie rozumiem, po co tak szczegółowo przedstawiono wyniki badań pilotażowych? Tego typu badania powinny służyć doprecyzowaniu problematyki badań i testowaniu narzędzi badawczych, a o tym ostatnim Doktorantka nie wspomniała we wnioskach. Nie bardzo też rozumiem zdanie: „Z uwagi na dużą ilość materiału badawczego, pochodzącego z badań pilotażowych, w części opisującej jej wyniki zaprezentowano tylko te wnioski, które doprowadziły do wielu ważnych refleksji służących doprecyzowaniu właściwego celu badania i uzasadniających podjęty kierunek badań. **Pozostałe dane** (wtrącenie

recenzenta: z badań pilotażowych?) **stanowiły wsparcie badań głównych, zostały włączone do ich analizy i zaprezentowane zostaną w następnym podrozdziale**” (z tego, co mi wiadomo, wyników badań pilotażowych nie ujmuje się w sprawozdaniu z badań zasadniczych). O ile pozytywnie oceniam sposoby gromadzenia danych, nie bardzo do mnie przemawia sposób ich prezentacji (a właściwie sposób prezentacji informacji na podstawie zebranych danych). Materiał empiryczny nie musi być przedstawiany w odniesieniu do sposobów jego gromadzenia. Wykorzystując różne techniki badawcze, zbieramy dane, by na ich podstawie zbudować „pewien obraz rzeczywistości”. W przypadku recenzowanej rozprawy informacje zdobyte dzięki wykorzystaniu różnych technik są przedstawiane jako „niezależne od siebie”. W przyszłości sugeruję łączenie danych uzyskanych z różnych źródeł i różnymi sposobami w pewien całościowy opis. W pracy pani A. Leśniewskiej próbę uogólnienia wyników badań stanowi rozdział VI.

W ostatniej, VI części, Autorka pracy podejmuje dyskusję „nad wynikami badań”. Atutem tej części są autorskie opracowania: definicji terminu trener personalny (s. 140), ról trenera personalnego (s. 142) poziomu definiowania usługi na przykładzie treningu personalnego (s. 144), syntetycznego modelu kompetencji zawodowych trenera personalnego (s. 145), piramidy kompetencyjnej w usłudze treningu personalnego (s. 147). Według mnie po zdefiniowaniu pojęcia trener personalny, Doktorantka powinna opisać funkcje i role trenera personalnego a dalej jego zadania (zadania wynikają z pełnionych funkcji i ról).

W podsumowaniu Doktorantka syntetycznie ujmuje wnioski zarówno z teoretycznej, jak i empirycznej części rozprawy. Niestety nie odnosi się do stopnia realizacji celu pracy (bo go jasno nie sformułowała we wstępie). Brakuje też uwag dotyczących ograniczeń przyjętej metodyki badań.

5. Konkluzja

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska dotyczy aktualnego i istotnego problemu, który rzadko jest podejmowany w literaturze przedmiotu. Interdyscyplinarny charakter pracy stanowi jej atut i świadczy o szerokiej

wiedzy teoretycznej kandydatki oraz u umiejętnym wykorzystaniu wiadomości z różnych dziedzin do przedstawienie kontekstu i rozwiązania problemu badawczego. Charakterystyka aspektów metodycznych wskazuje na umiejętność doboru sposobów gromadzenia i analizowania danych oraz wyciągania wniosków przez Doktorantkę, co pozwala wnioskować o przygotowaniu do samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

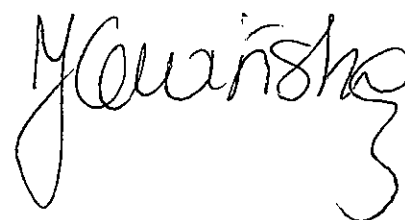
Uwagi zawarte w niniejszym dokumencie nieco obniżają wartość dysertacji, jednak nie wpływają na ogólną pozytywną ocenę rozprawy. W wielu przypadkach stanowią próbę wskazania kierunku dalszego doskonalenia warsztatu badawczego Doktorantki oraz zaproszenie do dyskusji.

„Krytykować może jedynie ten, kto posiada serce gotowe do niesienia pomocy”.

William Penn

W mojej opinii **rozprawa mgr Aleksandry Leśniewskiej pt. „Identyfikacja kompetencji trenera personalnego w usługach fitness”**, napisana pod kierunkiem dr hab. Tadeusza Stefaniaka, prof. AWF we Wrocławiu (promotor pomocniczy dr Aneta Stosik, AWF we Wrocławiu) **spełnia wymogi** zawarte w artykule 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65 z 2003 r., poz. 595 z późn. zm.) **i w związku z powyższym wnioskuję o dopuszczenie Doktorantki do publicznej obrony.**

Joanna Cewińska

Lódź, 13 czerwca 2016 roku